

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Юридичний факультет
Кафедра цивільного права і процесу

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ПРОГРАМА КУРСУ
для студентів юридичного факультету

Львів 2010

Й.Г.Богдан

Господарське процесуальне право України. Програма курсу для студентів юридичного факультету – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2002. – 12 с.

Схвалено кафедрою цивільного права і процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № 9 від 28 січня 2002 р.

Авторські права застережені

ТЕМА 1. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ.

Форми захисту прав і законних інтересів держави, юридичних осіб, а також фізичних осіб, які зареєстровані в установленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності, що виникає із цієї діяльності. Правосуддя – форма здійснення судової влади. Поняття господарського процесуального права. Предмет, метод і система господарського процесуального права. Значення господарського процесуального права в сучасний період.

Співвідношення господарського процесуального права з цивільним, фінансовим, земельним, адміністративним правом та цивільним процесуальним правом.

Джерела господарського процесуального права.

Поняття господарського судочинства (процесу) і його завдання. Види господарського судочинства. Стадії господарського процесу.

Принципи господарського процесуального права. Класифікація принципів господарського процесуального права.

ТЕМА 2. ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ І ЇХ СУБ'ЄКТИ.

Поняття господарських процесуальних правовідносин. Підстави виникнення господарських процесуальних правовідносин. Юридичні склади їх характеристика. Елементи господарських процесуальних правовідносин.

Суб'єкти господарських процесуальних правовідносин і їх класифікація.

Суд, як обов'язковий суб'єкт господарських процесуальних правовідносин. Суди першої та другої інстанції. Склад суду. Правове положення суду. Роль суду в господарському процесі. Правові і моральні підстави діяльності суду.

Особи, які беруть участь у справі, як суб'єкти господарських процесуальних правовідносин. Поняття і склад осіб, які беруть участь у справі їх права і обов'язки.

Участь у процесі посадових осіб та інших працівників підприємств, установ, організацій, державних та інших органів, експертів, перекладачів і інших учасників. Їх функції та процесуальне становище. Права та обов'язки.

Проблема участі у господарському процесі свідків.

ТЕМА 3. СТОРОНИ ТА ТРЕТІ ОСОБИ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

Поняття сторін та третіх осіб у господарському процесі і їх основні риси. Види сторін та третіх осіб у господарському процесі.

Проблеми господарської процесуальної правосуб'єктності сторін та третіх осіб. Правоздатність та дієздатність. Процесуальні права та обов'язки сторін і третіх осіб.

Процесуальна співучасть. Мета і підстави співучасті. Види співучасті. Процесуальні права і обов'язки співучасників.

Поняття належної та неналежної сторони. Проблеми неналежного позивача в господарському процесі. Умови і порядок заміни неналежного відповідача.

Процесуальне правонаступництво (поняття і підстави). Порядок вступу в процес правонаступника і його правове положення.

ТЕМА 4. УЧАСТЬ У ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ ПРЕДСТАВНИКІВ СТОРІН ТА ТРЕТІХ ОСІБ, ПРОКУРОРА, ДЕРЖАВНИХ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ.

Мета та підстави участі в господарському процесі представників сторін та третіх осіб, прокурора, державних та інших органів. Форми участі прокурора, державних та інших органів в господарському процесі. Проблеми процесуального становища представників, державних та інших органів. Права та обов'язки прокурора в господарському процесі.

Відмінність процесуального положення представників сторін та третіх осіб, прокурора, державних та інших органів від процесуального положення сторін та третіх осіб. Межі повноважень вищезазначених суб'єктів.

ТЕМА 5. СУДОВІ ВИТРАТИ. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ.

Поняття судових витрат та їх види. Ціна позову, порядок визначення ціни позову. Визначення розміру та порядок сплати державного мита. Повернення державного мита. Визначення розміру сум, які підлягають виплаті за проведення експертизи та послуг перекладача. Розподіл судових витрат.

Поняття господарських процесуальних строків. Встановлення та обчислення процесуальних строків. Закінчення процесуальних строків, процесуальні наслідки пропущення строків. Зупинення процесуальних строків. Поновлення і продовження процесуальних строків.

ТЕМА 6. ПІДВІДОМЧІСТЬ ТА ПІДСУДНІСТЬ СПРАВ ГОСПОДАРЬКИМ СУДАМ.

Поняття та види підвідомчості матеріально-правових справ, які підлягають розгляду та вирішенню в порядку господарського судочинства. Основні критерії розмежування підвідомчості спорів. Загальна характеристика справ, які підлягають розглядові в господарському суді.

Поняття та види підсудності справ господарським судам. Родова підсудність. Територіальна підсудність. Види територіальної підсудності. Загальна територіальна підсудність. Виключна територіальна підсудність.

Обставини, які впливають на передачу позовних матеріалів або справи за підсудністю.

ТЕМА 7. ДОКАЗУВАННЯ І ДОКАЗИ.

Поняття та мета судового доказування. Поняття доказів у господарському процесі. Засоби доказування. Проблеми свідочьких показів у господарському процесі. Участь у процесі посадових осіб та інших працівників підприємств, установ, організацій, державних та інших органів.

Поняття предмету доказування. Визначення предмету доказування по конкретних справах. Факти, які не підлягають доказуванню. Розподіл між сторонами обов'язку по доказуванні. Роль суду по витребуванні доказів. Юридичне слідство в господарському процесі, як спосіб встановлення об'єктивної істини. Проблеми об'єктивної істини у господарському процесі.

Належність доказів і допустимість засобів доказування. Оцінка доказів.

Письмові докази. Речові докази. Висновки експертизи. Положення представників сторін та третіх осіб. Класифікація доказів. Особисті і речові, прямі, непрямі.

ТЕМА 8. ДОСУДОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ.

Поняття досудового врегулювання спору. Підстави для досудового врегулювання спору.

Форми досудового врегулювання спору. Претензія. Форма та порядок пред'явлення претензії. Порядок і строки розгляду претензії.

Повідомлення заявника про результати розгляду претензії. Зміст повідомлення. Відповідальність за порушення строків розгляду претензій або ненадіслання відповіді на претензію.

Досудове врегулювання розбіжностей, що виникають при укладанні господарських договорів. Досудове врегулювання спорів, які виникають при зміні та розірванні договорів.

ТЕМА 9. ПОРУШЕННЯ СПРАВИ І ПІДГОТОВКА МАТЕРІАЛІВ ДО РОЗГЛЯДУ В ГОСПОДАРЬКОМУ СУДІ.

Право на порушення господарського процесу. Особи, які можуть порушити господарський процес. Процесуальні засоби порушення справ у господарському суді. Поняття позову. Елементи позову. Види позовів. Позовна заява і її реквізити. Об'єднання позовних вимог. Документи, які додаються до позовної заяви. Захист відповідача проти позову. Відзив на позовну заяву. Зустрічний позов.

Прийняття позовної заяви. Відмова в прийнятті позовної заяви. Підстави для відмови в прийнятті позовної заяви. Повернення позовної заяви. Підстави для повернення позовної заяви. Правові наслідки відмови та повернення позовної заяви.

Забезпечення позову. Мета забезпечення позову. Способи забезпечення позову. Скасування забезпечення позову.

Дії учасників процесу по підготовці справи до судового розгляду.

Правові наслідки порушення справи в суді.

ТЕМА 10. РОЗГЛЯД ТА ВИРІШЕННЯ СПРАВ В ГОСПОДАРЬКИХ СУДАХ.

Суть і значення розгляду спорів в господарських судах. Проблеми судового дослідження обставин справи.

Відкладення розгляду справи. Зупинення провадження по справі. Відмінність відкладення розгляду справи від зупинення провадження по справі. Підстави для відкладення або зупинення провадження по справі.

Закінчення розгляду справи без постановлення рішення господарського суду: припинення (закриття) провадження по справі та залишення позову без розгляду. Правові наслідки припинення (закриття) провадження по справі та залишення без розгляду.

ТЕМА 11. РІШЕННЯ ТА УХВАЛИ ГОСПОДАРЬКОГО СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ.

Поняття, суть і значення судового рішення. Судове рішення - акт правосуддя. Зміст судового рішення та його елементи. Вимоги яким повинно відповідати рішення. Законність, обґрунтованість, категоричність, безумовність, ясність.

Порядок прийняття рішення господарського суду. Повноваження суду при прийнятті рішення. Оголошення рішення. Набрання рішенням законної сили.

Усунення недоліків судового рішення судом, який його постановив. Додаткове рішення. Роз'яснення і виправлення рішення. Підстави для постановлення додаткового рішення та роз'яснення і виправлення рішення.

Ухвали суду першої інстанції. Зміст ухвали. Додаткова ухвала. Роз'яснення і виправлення ухвали. Окрема ухвала. Повідомлення господарського суду.

ТЕМА 12. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО.

Поняття і значення провадження у справах про банкрутство. Поняття банкрутства. Суб'єкти банкрутства. Кредитори. Підвідомчість справ про банкрутство.

Підстави для порушення справи про банкрутство. Відкликання заяви. Порушення провадження у справі. Попереднє засідання господарського суду.

Розпорядник майна боржника. Виявлення кредиторів і санаторів. Утворення зборів і комітету кредиторів. Прийняття рішення про санацію. Прийняття рішення про визнання боржника банкрутом.

Оголошення банкрутом і його наслідки. Майно, на яке звертається стягнення. Оцінка майна. Продаж майна. Черговість задоволення претензій кредиторів.

Світова практика у справах, про визнання банкрутом.

ТЕМА 14. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ.

Право апеляційного оскарження. Строк подання апеляційної скарги або внесення апеляційного подання. Форма і зміст апеляційної скарги (подання). Надсилання копії апеляційної скарги та відзив на апеляційну скаргу (подання). Правові наслідки звернення з апеляційною скаргою (поданням).

Порядок розгляду апеляційної скарги та права і обов'язки осіб, які беруть участь у справі. Межі перегляду справи в апеляційній інстанції. Строки розгляду апеляційної скарги (подання).

Повноваження апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни рішення. Постанова апеляційної інстанції. Апеляційні скарги на ухвали місцевого господарського суду.

ТЕМА 15. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ.

Право на звернення до суду касаційної інстанції. Суб'єкти, об'єкти та підстави касаційного оскарження. Строки і порядок подання касаційної скарги (подання), зміст касаційної скарги (подання). Розгляд касаційним судом звернення та правові наслідки звернення.

Порядок розгляду касаційної скарги та межі перегляду. Права та обов'язки учасників провадження у суді касаційної інстанції.

Повноваження суду касаційної інстанції, підстави для скасування або зміни рішення або постанови. Постанови суду касаційної інстанції. Касаційні скарги на ухвали господарських судів.

ТЕМА 16. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ.

Суб'єкти права на звернення до Верховного Суду України. Підстави для оскарження постанов Вищого господарського суду України.

Порядок та строки звернення до Верховного Суду України.

Порядок перегляду постанов Вищого господарського суду та повноваження Верховного Суду України.

Підстави для скасування постанов Вищого господарського суду. Постанова Верховного Суду України. Обов'язковість вказівок, що містяться у постанові Верховного Суду України.

ТЕМА 17. ПЕРЕГЛЯД РІШЕННЯ, УХВАЛИ, ПОСТАНОВИ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ.

Підстави для перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами.

Особи, яким надано право заявляти клопотання про перегляд справи за нововиявленими обставинами та суди, які вправі здійснювати перегляд. Порядок і строки подання заяви про перегляд.

Правові наслідки подання заяви про перегляд. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами та повноваження суду.

ТЕМА 18. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ, УХВАЛ, ПОСТАНОВ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ.

Виконання рішень господарського суду - засіб ліквідації порушеного чи оспорюваного права.

Органи примусового виконання. Наказ, як виконавчий документ. Зміст наказу. Видача дублікату наказу.

Строк для пред'явлення наказу до виконання. Обов'язок виконати рішення, ухвалу, постанову особами яким вони адресовані. Відповідальність за ухилення від виконання рішення, ухвали, постанови.

Відстрочка або розстрочка виконання рішення, зміна способу та порядку виконання рішення, ухвали, постанови. Поворот виконання рішення.

I. НОРМАТИВНІ АКТИ ТА ПРАКТИКА ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (з наст. змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – Ст.141
2. Кодекс адміністративного судочинства України. // Відомості Верховної Ради України, 2005 р., N 37, ст. 446.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. (з наст. змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №40-44. – Ст.356 (www.rada.kiev.ua)
4. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. (з наст. змінами і доповненнями) // www.rada.kiev.ua
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (з наст. змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 40-41, 42. - Ст.492 (www.rada.kiev.ua)
6. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 р. № 3425-XII (з наст. змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 1993. – N 39. – Ст.383 (www.rada.kiev.ua)
7. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР (з наст. змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 1996. – N 47– Ст.256 (www.rada.kiev.ua)

8. Закон «Про судоустрій України» від 07.07.2010 р. // www.rada.kiev.ua
9. Закон України «Про третейські суди» від 11.05.2004 № 1701-IV (з наст змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 2004. – N 35. – Ст.412 (www.rada.kiev.ua)
10. Господарський процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, - 1992, - № 6, ст.56; 1993. - № 33, - ст.№ 347; 1995, № 14, ст. 90; 1996, № 9, ст. 44; Офіційний вісник України, 2001, № 25, ст. 1148.
11. Земельний кодекс України. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 3-4. - ст.27.
12. Закон України: Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом // Відомості Верховної Ради України. - 1999,- №42-43.- ст. 858.
13. Закон України: Про податкову службу в Україні // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - №6; 2001. -№10. –ст.44.
14. Закон України: Про режим іноземного інвестування // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - №19. - ст. 80; 2000. -№38. –ст.318.
15. Закон України: Про зовнішньоекономічну діяльність // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - №29. - ст. 377; 2000. -№38. –ст.318.
16. Закон України: Про Конституційний суд України // Відомості Верховної Ради України. –1996. - №49. - ст.272.
17. Закон України: Про антимонопольний комітет України // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - №50. - ст.472; Офіційний вісник України. – 2002. -№2. –ст. 50.
18. Закон України: Про міжнародний комерційний арбітраж // Відомості Верховної Ради. - 1994. - №25. - ст. 198.
19. Закон України: Про свободу совісті та релігійні організації // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - №25; 1997. –№8. -ст.62.
20. Закон України: Про фермерське господарство // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - №14. - ст.186; 2000. -№51-52. –ст.448.
21. Закон України: Про споживчу кооперацію // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - №30. - ст. 414; 2001. -№30. –ст.141.
22. Закон України: Про товарну біржу // Відомості Верховної Ради України. - 1992. -№10. - ст. 140; 1993. -№11. –ст.83.
23. Закон УРСР: Про ціни і ціноутворення // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1990. - №52; 1999. -№24. –ст.210.
24. Закон України: Про прокуратуру // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - №53. - ст.793; 2001. -№44. –ст.233.
25. Закон України: Про угоди про розподіл продукції // Відомості Верховної Ради України. – 1999. -№44. –ст.391; Офіційний вісник України, 2001, № 50 (28.12.2001), ст. 2239.
26. Закон України: Про місцеве самоврядування // Відомості Верховної Ради України. –1997. -№ 24. -ст.170; 2001. -№ 49. -ст.259.
27. Закон України: Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами // Відомості Верховної Ради України. –2001. -№ 10. -ст.44.
28. Декрет КМ України: Про державне мито // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 13. - ст. 113; Офіційний вісник України, 2001, № 51, ст.2257.

- 29.Рішення Конституційного Суду у справі за Конституційним поданням Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень ст. 2 АПК України // Право України. – № 5-99. –с.10.
- 30.Рішення Конституційного Суду від 8.04.99. “Щодо офіційного тлумачення положень ст. 2 Арбітражного процесуального кодексу України”.

II. СПЕЦІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Абова Т.Е. Арбитражный процесс в СССР (понятие, основные принципы). - М; юрид.лит. 1985, - 120с.
2. Авдеенко Н.М. Общие правила определения судебной подведомственности //Вопросы государства и права. - Л: 1964.
3. Амельченко М. Повноваження арбітражного суду у виконавчому провадженні // Вісник Донецького університету. Серія В: економіка і право. - 2001. - № 1.
4. Амельченко М.В. Право на звернення до арбітражного суду // Держава і право. - 2001. - № 10.
5. Арбитражный процесс. Под ред. А.А.Добровольского.-М., 1982.
6. Арбитражный процесс. Под ред.проф.Яркова В.В.-М., 2000.
7. Банченко-Любимова К.С. Участие прокурора по гражданским делам.-М., 1963.
8. Богдан Й.Г. Защита арбитражем прав предприятий, организаций, кооперативов в отрасли административного управления //Развитие национальной государственности союзной республики на современном этапе //Тезисы республиканской научно-практической конференции/. - К. – 1990. -С. 176-179.
9. Богдан Й.Г. Правова реформа і вдосконалення повноважень та діяльності державного арбітражу // Вісник Львівського університету. - Львів: 1991. Випуск 29, с. 49-52.
10. Богдан Й.Г. Суб`єкти арбітражних процесуальних правовідносин. //Вісник Львівського університету. - Львів. 1994, випуск № 31. с. 48-51.
11. Винокурова Л. Визначення застереження про третейське судочинство в угодах // Право України. - 2000. - № 11.
12. Воложанин В.П. Несудебные формы разрешения гражданско-правовых споров. Свердловск. 1974.
13. Гражданский процесс. Под ред. М.К.Треушникова.- М.: ООО “Городец-издат”, 2000.
14. Джунь В. Провадження у справах про банкрутство як частина арбітражного процесуального Кодексу України // Збірник рішень та арбітражної практики Вищого Арбітражного Суду України. - 1995р.- № 1. -С.164-168.
15. Джунь В. Система антикризового управління як визначальний напрям реформи інституту неспроможності // Право України. – 1999. - № 4. – С.88-90.
16. Дячук С. Юридична природа виконання наказу // Право України. - 1999. - № 4.
17. Загвойська Н.І. Від арбітражних комісій - до арбітражного суду: В зб. На шляху до правової реформи /тези доповідей і повідомлень/. - Львів: Львівський університет, 1992р. с.72-74.

18. Зейкан Я. Яким бути Господарському процесуальному кодексу? // Право України. - 1997. - № 12.
19. Кац С.Ю. Участие прокурора в советском гражданском процессе.-Харьков, 1958.
20. Киселева Т. Защита прав хозяйствующих субъектов в третейском судопроизводстве // Підприємництво, господарство і право. - 2001. - № 9.
21. Кисильова Т.С. До питання про визначення статусу арбітражу (третейського суду) // Держава і право. - 2001. - № 13.
22. Комментарий к ГПК РФ. - Ростов-на-Дону., 1996.
23. Комментарий к Арбитражному процессуальному кодексу Российской Федерации.-М., 1995.
24. Комментарий к Арбитражному процессуальному кодексу РФ. Под ред. Яковлева В.Ф.- М., 1998.
25. Кузь О., Обідіна І. Визнання і виконання рішень іноземних судів та арбітражів // Право України. - 2001. - № 9.
26. Линецький С. Арбітражний процес через призму конституційності // Юридичний вісник України. - 1998. - № 46.
27. Мельник А. Відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: окремі проблеми // Право України. - 2001. - № 10.
28. Орлова Л.М. Предъявление иска в арбитраж. - Минск: 1983.
29. Осетинський А. Додержання законності при вирішенні господарських спорів // Право України. – 1999. - № 4. – С.11.
30. Осипов Ю.К. Подведомственность юридических дел. -Свердловск. 1974.
31. Побирченко И.Г. Подведомственность хозяйственных споров. К. 1969.
32. Побирченко И.Г. Разрешение хозяйственных споров. - М. - 1980.
33. Побирченко И.Г. Советский арбитражный процесс: Учебное пособие. К: 1988.
34. Побирченко И.Г. Хозяйственная юрисдикция. - К: 1973.
35. Полешко А. Діяльність третейських (арбітражних) судів має бути врегульована законодавчо // Право України. –1999. - № 10. –С.82-84.
36. Притика Д. Арбітражний суд на етапі переходу до ринкових відносин // Право України. - 1992. -№ 9.
37. Притика Д. Арбітражні суди України: 10 років на сторожі законності в господарських відносин // Право України. - 2001. - № 6.
38. Притика Д. Арбітражні суди України: завдання по удосконаленню організації роботи // Право України. - 2000. - № 4.
39. Притика Д. Деякі аспекти організації діяльності та структури судової системи США //Збірник рішень та арбітражної практики Вищого Арбітражного Суду України. – 1995. - № 1. -С. 156-164.
40. Притика Д. До восьмої річниці створення системи арбітражних судів України //Право України. –1999. - № 6. –С.33.
41. Притика Д. Зміцнення законності та протидія проявам злочинності в економічній сфері // Право України. - 1999. - № 5.
42. Притика Д. Конституційні засади правосуддя і розвиток господарського судочинства // Право України. - 1997. - № 8.
43. Притика Д. Судова Влада України: шляхи розбудови та становлення //Збірник рішень та арбітражної практики Вищого Арбітражного Суду України. – 1994. -№ 1. -С. 182-190.

44. Руденко М. Арбітражний суд і прокуратура: історія становлення та сучасний стан взаємовідносин // Право України. - 2000. - № 2.
45. Руденко М. Проблемні питання прокурорського нагляду за законністю виконання рішень арбітражних судів // Право України. - 2000. - № 7.
46. Степанова Т. Щодо відстрочки сплати державного мита в арбітражних судах // Право України. - 2000. - № 12.
47. Тітов М. Застосування процедури доарбітражного врегулювання господарських спорів: деякі питання практики // Право України. - 2000. - № 4.
48. Тітов М. Арбітражне судочинство на порозі змін. //Збірник рішень та арбітражної практики Вищого Арбітражного Суду України. – 1994. - № 1. - С.194-198.
49. Тітов М. Про деякі проблеми виконавчого провадження // Право України. - 1999. - № 11.
50. Тітов М., Шелестов В. Арбітражні суди України // Право України. -1992. - № 9.
51. Фомченков Д. Господарські суди на захисті інтелектуальної власності // Право України. - 2001. - № 10.
52. Цивільне процесуальне право України: Підручник / За ред В.В.Комарова. - Харків: Право, 1999.
53. Чернов В. Судові системи України та Франції по розгляду господарських спорів //Право України. - 1992. - № 10. - С. 26.
54. Черняк В. Банкрутство - це нормальне явище: санація підприємств - основа стабілізації економіки. - Голос України. - 1992р. -№ 52.
55. Черногуз Ф. Суддівське самоврядування в системі арбітражних судів // Вісник Вищого арбітражного суду України. - 1998. - № 3.
56. Шерстюк В.М. Арбитражный процесс в вопросах и ответах.- М., 1996.
57. Шишкін В. Нова ланка в системі судової влади на Україні. //Радянське право. -1991. -№ 10.
58. Шишкін В. Суд США з питань міжнародної торгівлі //Збірник рішень та арбітражної практики Вищого Арбітражного Суду України. - 1995. - № 1. -С. 164-171.
59. Штефан М.Й. Цивільний процес. Підруч. для юрид. спеціальностей. - К.: Ін Юре, 1997.
60. Штефан М.Й. Дріжчана О.Т. Цивільне процесуальне право України: Підручник. - К.: Либідь, 1994. - с.320.
61. Щербак С. Виконавче провадження як одна з правозахисних функцій держави // Право України. - 2001. - № 11.
62. Щербина В. Деякі проблеми правового забезпечення функціонування ринкової економіки. //Збірник рішень та арбітражної практики Арбітражного Суду України. – 1994. -№ 1. -С. 190-194.
63. Щербина В.С. Господарське право України: навчальний посібник. Вид. 3-є перероблене і доповнене. К.: Юрінком Інтер. -2002. –392с.
64. Янков В.В. Проблемы реформ принудительного исполнения в гражданской юстиции. / Юридический журнал. - 1996. -№ 2